

УДК 336.37

Ситник О.О.,
здобувач третього рівня вищої освіти,
ЗВО «Міжнародний науково-технічний університет
імені академіка Юрія Бугая»

ПРОБЛЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КРЕДИТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Позиковий капітал традиційно посідає важливе місце в структурі фінансування вітчизняних підприємств. Так, станом на кінець 2022 року за даними державної служби статистики України поточні та довгострокові зобов'язання становили 73% у загальному обсязі капіталу підприємств України [1]. Такий високий показник обумовлюється з одного боку тими перевагами, що надають позикові кошти, а з іншого – нерозвиненістю фондового ринку України, що позбавляє можливості повноцінно формувати великі обсяги власного капіталу за рахунок емісії акцій. Така висока частка позик потребує від підприємств запровадження системних заходів із формування та підтримки належного рівня кредитоспроможності. Особливо гостро це питання постає в умовах воєнного стану, коли число та рівень ризиків суттєво зростають.

Так, за даними НБУ частка непрацюючих кредитів у банківському секторі становила на 1 січня 2023 року 38% порівняно з 30% на 1 січня 2022 року. Обсяг непрацюючих кредитів зріс за рік на 87 млрд грн до 432 млрд грн. Повномасштабне військове вторгнення росії в Україну переломило сталу тенденцію поступового скорочення частки непрацюючих кредитів (NPL) в українських банках, яке тривало з 2018 року: за цей час обсяг NPL зменшився на майже 300 млрд грн, частка в кредитному портфелі скоротилася з 55% до 27% станом на 1 березня 2022 року [2], що вказує на погіршення кредитоспроможності позичальників в умовах війни, що є очікуваним явищем. При цьому, частка непрацюючих кредитів, наданих корпоративному сектору економіки також зросла і перевищує середнє значення по банківському сектору (табл.1).

Зростання частки непрацюючих кредитів в період воєнного стану відбувається на тлі скорочення кількості банків, що вказує на проблеми з кредитоспроможністю корпоративного сектору, які впливають і на діяльність самих банків.

Таблиця 1

Кількість банків, обсяг кредитів корпоративному сектору та частка непрацюючих кредитів

Рік	Кількість банків, од.	Обсяг кредитів корпоративному сектору, млн.грн	Частка непрацюючих кредитів, %
1.01.2018	77	892900	56,03
1.01.2019	75	959601	55,83
1.01.2020	74	847259	53,83
1.01.2021	71	795405	46,66
1.01.2022	71	835658	36,10
1.01.2023	67	847586	42,87
1.01.2024	63	828444	44,12

Джерело: складено за [2]

Така ситуація вимагає вдосконалення методик оцінювання кредитоспроможності позичальників, розробки дієвих механізмів реструктуризації боргу для потенційно успішних підприємств з боку банків та запровадження комплексних підходів до управління кредитоспроможністю в умовах підвищених ризиків з боку підприємств-позичальників.

Список використаних джерел:

1. Веб-портал Державної служби статистики України. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/>
2. Веб-портал Національного банку України. URL: <https://www.bank.gov.ua>

УДК 338

Стойко Г.В.,
кандидат економічних наук, доцент,
Магас Д.О., Стойко В.В.,
здобувачі вищої освіти,
Львівський інститут ПрАТ «ВНЗ «МАУП»

**ЕТАПИ УПРАВЛІННЯ ПРОЦЕСОМ ЦІНОУТВОРЕННЯ
НА ПІДПРИЄМСТВІ**

Сучасна цінова політика підприємства повинна бути спрямована на покупця вивчаючи його бажання, можливості та потреби. При цьому підприємство на постійній основі повинно здійснювати